

ข่าวเดือนการระบาดศัตรูพืชประจำสัปดาห์

กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๒๓ ประจำวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๘

ปัญหาโคนเน่า – หัวเน่ามันสำปะหลัง

เดือนเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในทุกภาคของประเทศไทย เนื่องจากฝนเริ่มตกในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะจังหวัดนครราชสีมา สระบุรี บุรีรัมย์ ฉะเชิงเทรา ระยอง และจังหวัดอุบลราชธานี เนื่องจากขณะนี้พบการระบาดของปัญหาโคนเน่า – หัวเน่ามันสำปะหลัง ระบาดใน ๕ อำเภอ ของจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ อำเภอเสิงสาง ครบุรี หนองบุญมาก โชคชัย และอำเภอบำก่อง จึงขอให้จังหวัดดังกล่าว ข้างต้น และจังหวัดใกล้เคียง ติดตามสถานการณ์การระบาดของปัญหาโคนเน่า – หัวเน่ามันสำปะหลัง และประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงมันสำปะหลังอย่างสม่ำเสมอ

ลักษณะอาการและการทำลาย

ลักษณะอาการที่สามารถมองเห็นได้จากความผิดปกติของต้นมันสำปะหลัง ส่วนที่อยู่เหนือดิน จะพบว่า ใบมันสำปะหลังแสดงอาการเหี่ยวเหลือง (มันสำปะหลังเบอร์ ๘๘ แสดงอาการชัดเจน) โคนต้นแสดงอาการเน่าเป็นสีน้ำตาลหรือดำ หรือบางพันธุ์โคนต้นมีการสร้างรากค้าชู (Adventitious root) ขึ้นตรงรอยแตกของโคนต้น (มันสำปะหลังเบอร์ ๘๘ แสดงอาการชัดเจน) และเมื่อถอนขึ้นมาหัวมันแสดงอาการเน่า ถ้าผ่าหรือหักหัวมันดูจะเห็นภายในเป็นสีน้ำตาล ในบางพันธุ์ต้นมันอาจมีการเน่าที่โคนและส่วนของหัวใต้ดินโดยที่ส่วนลำต้นและใบยังคงมีลักษณะปกติ หรือบางพันธุ์แสดงอาการรุนแรงยืนต้นตายหรือเน่าตาย ดังนั้น การสำรวจจึงมีความจำเป็นต้องเดินลงไปสำรวจในแปลงและถอนต้นมันสำปะหลังขึ้นมาดู เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงอย่างรวดเร็วก่อนที่การระบาดจะแพร่กระจายออกไปจนยากที่จะจัดการได้

ก

ข

ก) อาการเหี่ยวเหลืองใบร่วง ภาพโดย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ข) อาการยืนต้นตาย ภาพโดย: กรมวิชาการเกษตร

ค) มีการสร้างรากค้าชู ภาพโดย: กรมวิชาการเกษตร

ง) รอยแตกและเมื่อถอนขึ้นมาหัวแสดงอาการเน่า
ภาพโดย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แนวทางการป้องกันกำจัด

๑. ก่อนการปลูก เก็บเศษหญ้า หรือเศษซากมันสำปะหลังเผาทำลายทิ้ง ทำความสะอาดเครื่องจักรกลการเกษตร ควรมีการไถตากดินอย่างน้อย ๒ สัปดาห์ แช่ท่อนพันธุ์ด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อราเมทาแล็คซิล อัตรา ๒๐ - ๔๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร รวมถึงการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาไปหว่านในช่วงการเตรียมดินก่อนปลูก

๒. สำรวจติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง ช่วงฝนชุกควรตรวจแปลงทุกวัน พบการระบาดให้ขุดถอนต้นที่แสดงอาการไปเผาทำลาย จากนั้นบริเวณที่แสดงอาการและโดยรอบห่างออกไปประมาณ ๑ เมตร ให้หว่านปูนขาว หรือโรยเชื้อราไตรโคเดอร์มาบริเวณรอบโคนต้นที่ขุดออก หรือกรณีระบาดรุนแรงมากใช้สารเคมีฟอสฟิธิล อลูมิเนียม อัตรา ๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ราดต้นละ ๓๐๐ ซีซี หรือปูนอัตรา ๑๕๐ กรัมต่อไร่

๓. หลังการระบาดและก่อนปลูกใหม่ แปลงที่เคยระบาดน้อยหรือปานกลางควรเลื่อนฤดูปลูกเป็นปลูกปลายฝนเพื่อให้ผลผลิตออกในฤดูแล้ง เลือกใช้พันธุ์ให้เหมาะกับพื้นที่ กำจัดซากพืชออกให้หมด ไถระเบิดดินดานและตากดิน หว่านปูนขาวเพื่อปรับสภาพดิน แช่ท่อนพันธุ์ป้องกันเชื้อราก่อนปลูก

*** ถ้าแปลงที่เคยปลูกเสียหายมากกว่าครึ่งหรือมากกว่าร้อยละ ๕๐ ต้องเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่น เช่น อ้อย และข้าว